

**Муниципаль автономиялы дөйөм белем
биреү учреждениеһы «3-сө лицей»ының
башкорт теле укытыусыһы
Йосопова Рәүзинә Йомабай кызының
сығышы**

Укыусыларзың башкортса
телмәр компетентлығын
формалаштырыуза тыңлап
аңларға өйрәтеү юлдары

Һөйләргә һөйләп, тыңларға
тыңлап, укырға укып кына
өйрәнергә була

**Максат- укыусыларзы башкорт телендә ишеткәнде,
һөйләгәнде, укығанды аңлау күнекмәләре булдырыу.
Башкортса аралышырға, башкорт телен өйзә, йәмғиәт
тормошонда, хезмәт процесында практик файзаланырға
өйрәтеү**

*Объект- тыңлап аңларға өйрәтеү процесы
Предмет- тыңлап аңларға өйрәтеү
алымдары*

Дидактик принциптар; еңелдән ауырға, күргәзмәлелек,
фәннилек, материалды системалы аңлы үзләштерәү,
уқыусыларзың щәхси үзенсәлектәрен иҫәпкә алыу,
теорияны практика менән бәйләп укытыу

**Методик принциптар: коммуникатив нигеҙҙә өйрәнеү;
сит телде укыусыларҙың туған теленә таянып
өйрәтеү; интеграция, дифференциация,
функционаллек.**

- Башкорт телендә тыңлап аңларға өйрәтеү(аудирование)
- Башкортса аралашырға (общение) өйрәтеү.
- Башкорт телендә дөрөс, тасуири укырға өйрәтеү.
- Төрлө типтағы текстарзы башкортса язырға өйрәтеү.

**1.Тексты тыңлағыз, географик атамаларзы,
яңғызлык исемдәрзе хәтерзә калдырырға
тырышығыз.**

Торатау.

**Башкортостандың Стәрлетамак һәм
Ишембай районында урынлашкан дүрт
айырым тау- шихандарзың (Шаһтау, Куштау,
Йөрәктау) иң бейеге Торатау. Торатау алыстан
бик матур күренә. Изге тау тип һаналған
урын шулай ук Юрматы ырыуы
башкорттарының йыйын урыны булған.**

Текстағы кабатланған һүзе ишетеү менән берәй билдә күрһәтергә, әйтәйек,
сәпәкәйләргә. Мәсәлән, был текста *хуш* һүзе ниндәй варианты осраһа ла
ишетеп сәпәкәйләргә кәрәк.

Хуш, йәшелле йәй,
Йәмле лагерь, хуш,
Хуш, хәтфә кырзар,
Хуш, ал кояш - дуҫ!

**Укыусыларзың йәйге ялдары
тураһындағы 4 тексты тыңла һәм
каникулдарзың кайза үтеүен аңла һәм
таблицала билдәлә.**

**1. Быйыл йәйге каникулды бик күңелле үткәрзем.
Калала йәшәгән Айгөл апайым мине кунакка алып
кайтты. Без уның менән кала урамдары буйлап
йөрөнөк, циркка барзык. Кинотеатрза балалар өсөн
кинолар каранык. Апайым миңә батырзарға арналған
һәйкәл күрһәтте. Калалағы ял миңә бик окшаны.**

2. Йәйге каникулдар башланғас та, әсәйем мине өләсәйемдәргә ауылға алып кайтты. Мин унда ике ай ял иттем. Дустарым менән урманға барзык, еләк, бәшмәк, матур-матур сәскәләр йыйзык. Ауылда мин өләсәйемә лә ярзам иттем. Без уның менән бергәләп йәшелсәләргә һыу һиптек, сүп утанык. Йәйге ялым бик күңелле үтте.

3. Быйыл йэй көнө атайым менән диңгез ярына ял итергә барзык. Без унда көнө буйы яр ситендә кызындык, диңгеззә йөззөк. Кисен зур-зур тулкындарға карап һокландык. Диңгез буйында яңы дуҫтар таптым. Улар менән интернет селтәре аша хатлашырға һүз куйышып айырылыштык. Минең был ялым бик күңелле һәм файзалы үтте.

4. Быйыл йәй мин лагерза ял итергә булдым. Уның һәр бер көнө матур хәтирәләр калдырзы. Отряд менән күлдә узышып йөзөүзәр тиһеңме, төрлө-төрлө йыр, шиғыр конкурстары тиһеңме, киске костер янында уйын-көлкө, бейеүзәр тиһеңме - барыһы ла бик күңелле һәм онотолмаслык булды. Дустарым менән икенсе йылға осрашырға һүз куйышып айырылыштык.

Айгөл менән Айнурзың һөйләшкәндәрен тыңла һәм тура килгән һүрәттәрзе билдәлә

- Һаумы, Айнур!
- Сәләм, Айгөл!
- Айнур, ә һин беләһеңме, бөгөн беззең мәктәпкә осрашыуға Ғәфүр ағайым киләсәк.
- Айнур, ә ул нимә тураһында һөйләйәсәк?
- Ағайым армия сафтарында хезмәт иткәндә зур батырлык күрһәткән, хатта уның ордены ла бар. Шул турала һөйләйәсәк.
- Ярай, һис шикһез барасакмын. Йә, ярай, осрашканға тиклем, һау бул
- һау бул

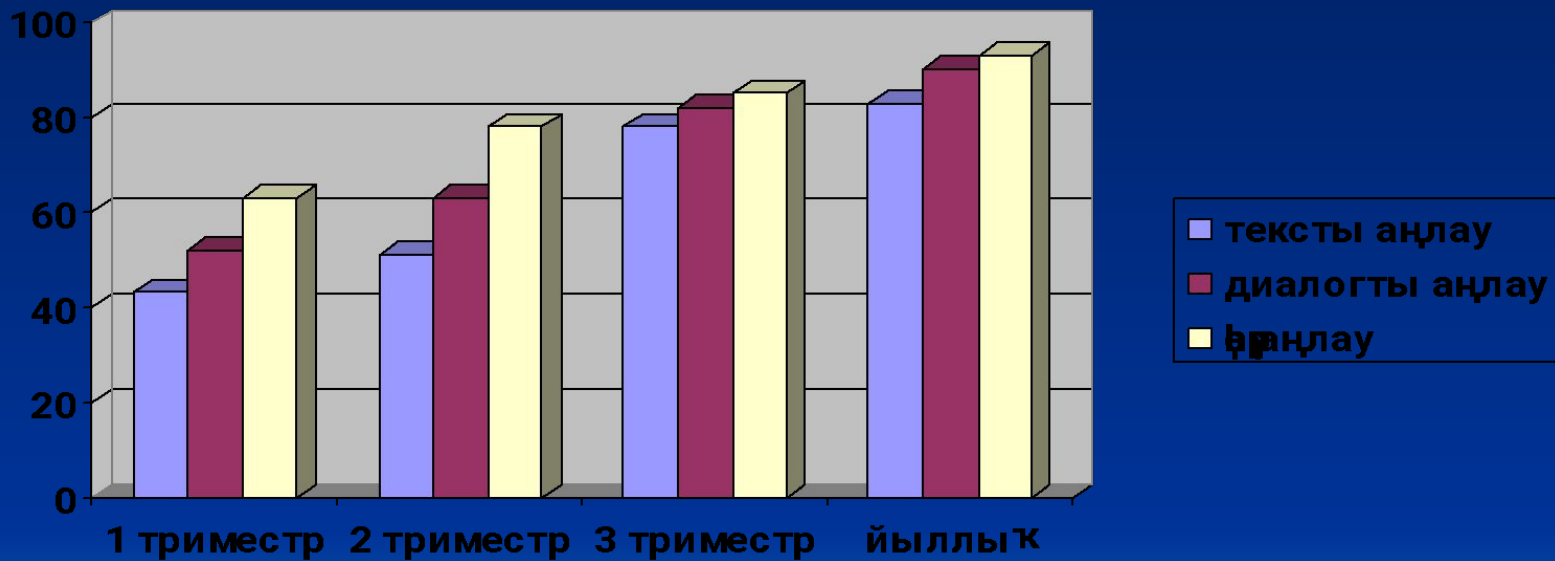

5а класы укыусыларының белем кимәле

ДИПЛОМ ученической славы

НАГРАЖДАЕТСЯ

Капралова Анастасия,
обучающийся (-аяся) 5 класса МАОУ «Лицей №3»
победитель муниципального этапа
Всероссийской олимпиады школьников по башкирскому
языку

Дорогой друг!

*Покоряй новые вершины знаний, собирай
по крупицам то мудрое, вечное, что накопило человечество,
и никогда не останавливайся на достигнутом.*

Начальник отдела
образования

М.В. Григорьев

г. Стерлитамак